

Belang en risico's intellectueel eigendom te veel onderschat

Management voorkomt met goed beheer veel ellende

Ernst-Jan Louwers

Rechten van intellectueel eigendom bepalen in toenemende mate de waarde van ondernemingen. Zo beleefde Samsung een heel slechte week toen een Amerikaanse jury in Californië bepaalde dat het octrooi van Apple heeft geschonden en het design van de iPhone en de iPad heeft geïmiteerd. Samsungs tegenaanklachten werden verworpen. Ikea verkocht een paar weken geleden vanuit Liechtenstein zijn merken aan zijn Nederlandse holding voor de lieve som van €9 mrd.

Intellectueel eigendom is ook van strategisch belang. Zo verloor Nespresso in Duitsland recentelijk een procedure over octrooibescherming van de bekende cups. Het raakt daarmee zijn monopolie kwijt. Ook op nationaal niveau vinden stevige vechtpartijen plaats als onderdeel van de strijd om marktaandeel. Niettemin blijven het bewustzijn en het management van die rechten dramatisch achter.

Iedere onderneming en zelfs iedere non-profitorganisatie of (semi)overheid heeft intellectueel-eigendomsrechten of aanverwante rechten. Ze hebben ten minste een handelsnaam, een geregistreerd of niet-geregistreerd merk en een internetdomeinnaam.

Gaandeweg genereren organisaties voorwerpen waarop intellectueel eigendom rust of kan worden aangevraagd. Denk aan octrooien,

modelrechten en auteursrechten. Vooral bedrijven in de industriële, innovatieve en creatieve hoek en IT hebben snel van doen met geregistreerde of niet-geregistreerde uitvindingen, knowhow, design, software of andere creaties. Zelfs daar ontbreekt het bewustzijn van de rechtenpositie vaak volledig. De rechten zijn verborgen en verspreid aanwezig, zonder dat iemand zich om het management daarvan bekommert. Grote organisaties zoals Philips, ASML, DSM en AkzoNobel onderkennen het belang en hebben veel specialisten en juristen in dienst om de rechten te managen. Het midden- en kleinbedrijf en zelfs grotere organisaties nemen onverantwoorde risico's en raken achterop doordat zij hun zaken niet op orde hebben.

Aandacht en management van intellectueel eigendom zijn ook belangrijk voor verantwoord ondernemen, risk management en governance. Uit de praktijk blijkt steeds weer dat de intellectueel-eigendomsrechten in de risicodragende bv of werkmaktschappij berusten. Daarmee neemt de onderneming een onnodig en onverantwoord risico. We zitten nu allemaal in economisch slecht weer. De een heeft daar meer last

Het is doodzonde als alle rechten in handen vallen van de curator als het bedrijf omvalt

van dan de ander. Maar in iedere onderneming, groot of klein, kan iets verkeerd gaan waardoor de onderneming het hoofd niet boven water kan houden.

Het is doodzonde als alle rechten in handen van de curator vallen. Kapitaal gaat dan verloren en het bemoeilijkt een doorstart. Daar staat het management te weinig bij stil. Doorgaans is het verstandig de rechten buiten de risicodragende werkmaktschappij te houden en zo nodig over te dragen naar een andere vennootschap. Overdracht moet wel tijdig en op de juiste wijze gebeuren, omdat een curator deze anders eenvoudig kan terugdraaien. Zo moet een waardering plaatsvinden om de overdracht tegen een reële prijs te laten plaatsvinden en de geldigheid van de transactie zeker te stellen. Bovendien is begeleiding door een deskundig fiscalist van groot belang, mede met het oog op de fiscale gevolgen en stimuleringsregelingen.

Goed management begint met bewustwording en inventarisatie. Dat kan zich zelfs direct in klinkende munt uitbetalen: zinloze patenten in stand houden kost ieder jaar veel geld. Tijd dus voor een grote schoonmaak, gevolgd door structureel management van de rechten en contracten. Niemand zit te wachten op slechte weken à la Samsung.

Mr. Ernst-Jan Louwers is advocaat bij Louwers IP|Technology Advocaten te Eindhoven.